

Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

(Ert dnr S2022/03649)

Sammanfattning

Migrationsverket har tidigare yttrat sig över betänkandet och är fortsatt positiva till de förslag som lämnas. Innehållet i betänkande var till skillnad från nu gällande utkast på lagrådsremiss i stora delar detsamma och verket har inget nytt att tillägga kring utkast på lagrådsremiss förutom att på nytt lyfta fram behovet av en tydlig reglering kring ansvar och ersättning för skyddat boende för asylsökande.

Skyddat boende för asylsökande

I SOU 2017:112 redogjordes utförligt för ansvarsfördelningen mellan stat och kommun i fråga om skyddat boende för asylsökande. I betänkandet föreslogs en ny bestämmelse i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) enligt vilken det skulle framgå att vistelsekommunen ansvarar för att en utlänning som omfattas av LMA vid behov kan beviljas insatsen skyddat boende. Det föreslogs också ändringar i asylersättningsförordningen som skulle innebära en möjlighet för Migrationsverket att ersätta kommunerna för deras kostnader för skyddat boende för vuxna asylsökande. Migrationsverket välkomnade i sitt yttrande att kommunen får huvudansvaret för insatsen skyddat boende även för asylsökande. I det nu aktuella utkastet till lagrådsremiss skrivs att lagförslag rörande ansvaret för skyddat boende för asylsökande inte behandlas i utkastet till lagrådsremiss utan fortsatt bereds inom Regeringskansliet.

Migrationsverket vill här särskilt lyfta fram vikten av att kommunernas ansvar för skyddat boende till asylsökande tydliggörs i lagstiftningen. Det är också viktigt att Migrationsverket får möjlighet att ersätta kommunerna för deras kostnader i samband med det. I nuläget är ansvarsfördelningen mellan stat och kommun inte tillräckligt tydlig i fråga om skyddat boende för denna målgrupp vilket kan leda till att enskilda kvinnor inte får det skydd de behöver.

Av utkastet till lagrådsremiss framgår bl.a. att kvinnor med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland de som bor i skyddat boende (s. 58). En förklaring är att kvinnor med utländsk bakgrund i jämförelse med andra kvinnor oftare har mer begränsade sociala nätverk och svagare anknytning till arbetsmarknaden vilket i sin tur innebär att de har färre alternativ till skyddat boende när de akut behöver komma undan våld och hot från närstående. Det torde i hög utsträckning gälla för asylsökande kvinnor, då de befunnit sig en kort tid i Sverige och ofta inte hunnit lära sig svenska eller etablera ett socialt nätverk i landet.

Behovet av en tydligare reglering framgår också av Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018–2021.¹ Där framgår bland annat att Migrationsverket inte har gett våldsutsatta asylsökande hjälp med att komma i kontakt med socialtjänsten, trots myndighetens bedömning att de våldsutsatta varit i behov av skydd och att en orsak till det är otydligheter kring om det är Migrationsverket eller kommunerna som har ansvaret för att erbjuda skyddat boende till våldsutsatta som är asylsökande (s. 15).

Detta yttrande har beslutats av undertecknad ställföreträdande generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Elin Fernhed. I den slutliga handläggningen har även tf. rättschef Anna Lindblad deltagit.

Inga Thoresson Hallgren

¹ Socialstyrelsen (2022), *Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018-2021 (2022-1-7738)*, www.socialstyrelsen.se.